

реконструювати минуле. Хронологічна компетентність належить до загальноновизнаної і стабільної групи предметних компетентностей, яких набуває учень чи студент під час вивчення історії.

Список використаних джерел:

1. Баханов К. О. Сучасна шкільна історична освіта: інноваційні аспекти / К. О. Баханов. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. – 384 с.
2. Баханов К. О. Професійний довідник вчителя історії / К. О. Баханов. – Харків: «Основа», 2011. – 239 с.
3. Короткова М. В. Наочність на уроках історії / М. В. Короткова // Методика викладання історії. – 2001. – № 5. – С. 25–84.
4. Пометун О. І. Компетентнісний підхід у сучасній історичній освіті / О. І. Пометун // Історія в школах України. – 2007. – № 6. – С. 3–13.
5. Пометун О. І. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. – Київ: Генеза, 2006. – 328 с.
6. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний збірник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – Київ: А.С.К., 2004. – 192 с.

Оксенюк А.В.

студентка,

Науковий керівник: Красовська Л.В.

викладач методики трудового навчання з практикумом,

ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж імені І.Я. Франка»

Житомирської обласної ради

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ШКОЛЯРІВ

Наприкінці ХХ століття досить повно проявилась залежність майбутнього нашої цивілізації від здібностей та якостей особистості, сформованих у процесі навчання. В умовах стрімкого зростання інформації найпершою виникла проблема пошуку форми добору та синтезу знань, адекватних сучасному етапу розвитку науки та суспільства.

Розвиток якості творчої особистості здійснюють у психологічно повноцінній творчій діяльності та соціальній поведінці. Домінуючі інформаційні види навчальної діяльності, пов'язані з механічною передачею та засвоєнням знань, повинні бути підпорядковані і включені у більш соціальні та особистісно значущі продуктивні творчі види діяльності.

Метою Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ ст.») є виведення освіти України на рівень розвинутих країн світу, що можливо лише за умов відходу від авторитарної педагогіки і впровадження сучасних педагогічних технологій [1].

Життя доводить, що в складних умовах, що постійно змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина творча, гнучка, креативна, здатна до генерування і використання нового (нових ідей, задумів, нових підходів та рішень). Це людина, яка володіє рішучістю, вмінням не зупинятися на досягнутому, сміливістю мислення, вмінням бачити за межі того, що бачать сучасники і бачили попередники. Тому вся увага зосереджена на видозміну уроку як форми навчання. Він повинен стати інноваційним, нестандартним.

Термін «інновація» означає оновлення процесу навчання, який спирається, головним чином, на внутрішні фактори. Інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів. Система ґрунтується на внутрішніх умовах навчання. Тому ідея «інноваційної технології» полягає у виробленні певної сукупності технологій навчання, що сприяють розвитку творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних чинників у сучасних школярів [5, с. 27-68].

На відміну від звичайних уроків, метою яких є оволодіння знаннями, вміннями та навичками, нестандартний урок найбільш повно враховує вікові особливості, інтереси, нахили, здібності кожного учня. У ньому поєдналися елементи традиційних уроків – сприймання нового матеріалу, засвоєння, осмислення, узагальнення – але у незвичайних формах [2, с. 8-12].

До продуктивних творчих видів діяльності можна віднести проектування на уроках трудового навчання, як один із ефективних методів трудового виховання і політехнічної освіти.

Характеризуючи діяльність учнів під час виконання творчих проектів, треба підкреслити, що тут органічно взаємопов'язується навчання і праця, тобто доцільно розглядати творчу навчально-трудова діяльність як два етапи однієї цілісної діяльності.

Отже, проектна діяльність учнів – це діяльність, в основі якої лежить активізація пізнавальних і практичних складових, в результаті яких школяр виробляє продукт, що має суб'єктивну (іноді об'єктивну) новизну.

Однією з найважливіших вимог щодо підбору проектів є його творча спрямованість. Під час добору творчих проектів слід враховувати індивідуальні особливості школярів, ступінь їхньої підготовки, вікові та фізіологічні особливості. Важливою вимогою при підборі творчих проектів є їх суспільно корисна чи особиста значущість.

Основними критеріями вибору проектів є: оригінальність, доступність, надійність, технічна досконалість, естетичні перспективи, безпечність, відповідність суспільним потребам, зручність експлуатації, технологічність, матеріаломісткість, вартість та ін. [3, с. 26-40].

Отже, розробка та виконання творчих проектів школярами сприяє технологічному навчанню, формуванню технологічної культури кожного учня, що допоможе йому по-іншому дивитися на середовище проживання, більш раціонально використовувати ресурси, примножувати природні скарби і людський потенціал. Необхідність урахування сучасної інноваційної ситуації та майбутніх змін в освітньому середовищі вимагає, на мою думку, переорієнтації дисциплін всіх циклів професійної підготовки (гуманітарного та соціально-економічного, природничо-наукового, професійної і практичної підготовки) на формування випускника вищої школи як суб'єкта інноваційної діяльності.

Трудове навчання є важливим дидактичним процесом, на результативність якого впливає велика кількість чинників. Одним з яких є професійна готовність і обізнаність учителя з трудового навчання. Розкриття сутності даної проблеми, наукових понять вказують в своїх дослідженнях відомі педагоги, психологи такі як Ж.–Ж. Руссо, Я. Коменський, В.О. Петровський, М.Б. Ханін, С.М. Шабалова, Г.І. Щукіна та інші [3, с. 8-10].

Основним джерелом виявлення нових форм і методів навчання є сукупність педагогічного досвіду. Він включає в себе всебічний аналіз дій вчителя з метою виявлення причин і недоліків.

Головною метою трудового навчання є формування творчої особистості учня, розвиток його здібностей, обдарувань, наукового світогляду.

Залучення учнів до активної участі у різноманітних видах діяльності є ефективним засобом розумового розвитку, естетичних смаків, які визначаються змістом та умовами їхньої навчальної діяльності. На уроках трудового навчання, на відміну від уроків мови і літератури, образотворчого мистецтва та багатьох інших навчальних предметів, де в учнів формуються уявлення про такі естетичні категорії, як прекрасне і потворне, величне і низьке, трагічне і комічне та багато інших, виникає можливість розкрити і показати їм взаємовідношення між виробництвом, технікою і мистецтвом. І це цілком закономірно, адже сприйняття і розуміння людиною прекрасного виникло, головним чином, у процесі трудової діяльності. Працюючи, людина отримувала задоволення від успішних творчих, фізичних і розумових зусиль, від корисності та вдосконалення власноруч виготовлених предметів, перетворення доквілля.

Учитель створює такі умови, щоб учні не тільки усвідомили суспільно корисне значення своєї праці, але й змогли б проявити свої творчі здібності, реалізувати їх у конкретних трудових справах. І цьому найкраще сприяє особистісно-орієнтована технологія навчання, зокрема проектний метод, де поєднуються різні аспекти трудової підготовки, зв'язок з іншими предметами, з життям [2].

Інноваційні процеси в освіті виникали в різні історичні періоди і визначали її розвиток. Термінологічний аналіз інноваційної діяльності показує, що поняття «інноваційні процеси», «інноватика» з'явилися у педагогічній науці відносно недавно. Їх поява обумовлена розширенням міжнародного співробітництва в галузі педагогіки. Оскільки вітчизняні педагогічні поняття нееквівалентні реально існуючим педагогічним явищам, то з'являються нові поняття, наприклад, «інноватика» [5, с. 67-69].

Якщо в 60-70 роки ХХ століття термін «інновація» використовувався періодично, то у 80-90 роки в дослідженнях Б. Гершунського, В. Гінецінського, С. Гончаренка, В. Журавльова, В. Краєвського, І. Лернера, О. Пехоти, М. Скаткіна, С. Сисоєвої, В. Шубинського та інших вчених він не лише використовується, а й обґрунтовується. В їхніх роботах висуваються проблеми теоретико-методологічного характеру, які відносяться до інновацій і творчої діяльності педагога [4].

Освітні інновації – новостворені чи вдосконалені технології навчання, виховання, управління, що істотно змінюють структуру і якість освітнього процесу. У широкому розумінні освітні інновації – це вперше створені, вдосконалені або застосовані освітні, дидактичні, виховні, управлінські системи, їх компоненти, які суттєво поліпшують результати освітньої діяльності.

Педагогічні інновації – це процес становлення чи вдосконалення теорії і практики освіти, котрий оптимізує досягнення її мети; результат процесу впровадження нового в педагогічну теорію і практику, що оптимізує досягнення освітньої мети. Інноваційна педагогічна діяльність полягає у розробці, поширенні чи застосуванні освітніх інновацій [6, с. 68-73].

Отже, лише вдала інтеграція сучасних педагогічних технологій інтерактивного, особистісно-орієнтованого, проектного навчання на основі постійного розвитку критичного мислення учнів дасть змогу розвивати творчі здібності, а значить, і формувати творчу особистість учня.

Список використаних джерел:

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття» [Електронний ресурс]: <http://www.info-library.com.ua/books-text-563.html>
2. Коберник О.М. Проектно-технологічна система трудового навчання / О.М. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 4. – С. 8–12.
3. Коберник О.М., Яшук С.М. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання: Навчально-методичний посібник / О.М. Коберник, С.М. Яшук. – Умань: СПД Жовтий, 2001. – 82 с.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
5. Химинець В.В., Кірик М.Ю. Інновації в початковій школі. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 312 с.
6. Яшук С.М. Організація проектно-технологічної діяльності учнів основної школи на уроках трудового навчання: дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2004.

Попович А.С.

*кандидат філологічних наук, доцент, професор,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка*

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ СТИЛІСТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ-СЛОВЕСНИКАМИ

Здобуття фаху вчителя української мови і літератури реалізується насамперед через засвоєння фахових (спеціальних, професійно-орієнтованих) дисциплін мовознавчого та літературознавчого циклів і ґрунтовне вивчення лінгвістичних одиниць усіх рівнів національної мови. Завершальною й узагальнювальною прикладною дисципліною з-поміж мовознавчих є стилістика української мови.

Методику навчання стилістики української мови у вищій школі розробляли Н. Бабич, В. Бадер, З. Бакум, Н. Баранник, О. Біляєв, В. Ващенко, Г. Волкотруб, О. Караман, С. Караман, А. Капелюшний, А. Коваль, В. Коптілов, П. Кордун, Л. Кравець, І. Кучеренко, В. Луценко, І. Мамчур, Л. Мацько, В. Новосьолова, С. Омельчук, М. Пентилюк, К. Серажим, Л. Сугейко, Л. Шевченко, Н. Шульжук, Н. Янко та інші.

Мета нашої розвідки – проаналізувати особливості вивчення стилістики майбутніми вчителями української мови і літератури.

Стилiстика уможливує ґрунтовне вивчення мови в комунікативно-діяльнісному аспекті та відіграє непересічне значення в професійно-методичній підготовці вчителів української мови і літератури.

М. Пентилюк переконує: «Щоб правильно побудувати роботу зі стилістики на уроках української мови, учитель повинен добре знати зміст стилістичних понять, передбачених чинною програмою, особливості кожного стилю мовлення та можливості їх опрацювання на уроках фонетики, лексики, граматики і зв'язного мовлення» [4, с. 318].

Студенти мають оволодіти стилістичними навичками, розвинути стилістичне чуття, здійснювати функціонально-стилістичний підхід до викладання української мови.